

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Eusebiu Tu Pamphilu Ekklēsiastikē Istoria

Eusebius <Caesariensis>

Mogvntiae, 1672

LVII. Destructio templi Aesculapii Aegis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14478

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ν⁵.

Απελπισία τοῦ Αἰγαίου κατάλυσις.

Ἐπειδὴ γὰρ πολὺς ἦν ὁ τῶν δοκίσται θεῖος
περὶ τὸν Κιλίκιον δάμιμον πλάνω,
μηρίων ἐπιτομένων ἐπ' ἀπόλατον αὐτὸν ἐπὶ Καΐην
κατέθει, ποτὲ μὲν ἐπιφανομένῳ τοῖς ἔκπα-
σιν δύσι, ποτὲ δὲ τῶν τὰ Σάμαλα καμόντων
ιωμόρωτας νοσεῖ. Ψυχῶν δὲ ἦν ὀλετὴ σύν-
κρισις Θεῷ, τε μὲν ἀληθεῖς αἱ φέλκων σωτῆρος,
ἐπὶ τὴν ἀθεον πλάνην καταστάτες περὶ αὐτῶν
πατῶν εὔχερεῖς, εἴκοτα δὲ βασιλεὺς περί-
την, Θεὸν ἐπλάνην ἀληθεῖς σωτῆρα προσέβλη-
μένῳ, τετόντος εἰς ἐδαφότην τὸν νεών ἐκέλευ-
σε κατεληθεῖσα. οὐδὲ δὲ νέυματι καὶ γῆς ἡ-
πλετο, δεξιᾷ καταρριπτέμενος τελείωσιν
τὸ τῶν Κυριακῶν φιλοσόφων Βοῶμδρον θα-
μαζότοδε εὑδομυχῶν, δὲ δάμιμων, εἶδε γε
Θεός πλάνως δέπει Λυχῶν, μακεδονίης γέ μη-
ετοις οἰζαπαλήσας χρόνοις. εἰδὲ οκανῶν επεργε-
απαλάζειν καὶ συμφορᾶς περιχόρδῳ, δε-
δεινοῖς ἀειτῷ πρέστης ἀμισθενεύρωτο Φάρ-
μακον καλλονή, ηδὲ κεραυνῷ βλιθῆναι μη-
νεύσασαλός σὺν μύθοις ἔντατες ἡμεδαπτε-
ρούσιος Θεῶν κεχαρεσμένα καλορθάματα:
διεπαργεῖς δέ γε δρετῆς τε αὐτὸς Καΐηνος,
πιττορίζως καὶ ὅτηδε νεών ἀνετέπελο, αὐτὸς μὴ
διηγεῖται αὐτόθι τῆς ἐμπρεστενούσεις
λαθόθεν μανίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ν⁷.Πᾶς οἰδηλωτὸς καταγράψεις τῶν εἰδώλων, ἐπίσηρισον
οὐδὲ προνομιαίσι.

Πάντες δὲ οἱ πεῖν δεισιδαίμονες, τὸν ἔλεγ-
χον τὸν ἀυτῶν πλάνην αὐταῖς ὄψεσιν ὁ-
ρῶσσι, τὸν δὲ αἴταναχεῖς νεών τε καὶ ιδουμά-
των εἶχων δεσμένους τὴν ἐρημίαν, οἱ μὲν τῷ
σωματικῷ περιστεφευσον λόγῳ. οἱ δὲ, εἰκῇ τέτο μη
ἔπειπον, τὸ γάν πατερώμενος κατεγίνωσκον μα-
ταιότητος, εὐέλαιν τε καὶ κατεγέλων τῶν πά-
λαινομούμενων αὐτοῖς Θεῶν καὶ πάσῃς γὰρ σὸν
έμελλον εἰτα Φρονεῖν, τῆς εἰσώθεν τῶν ξοάνων
Φιλασίας πλείστην ὅσην μιαρίαν εἰσὼ κε-
ρυμμένην ὄρωντες ἢ γῆνεκρῶν σωμάτων ὑπῆ-
ντα, ἔπρα τε κρανία, γοντῶν καθεγγίαis

A

C A P U T L V I .

Destructio templi Esculapii Egis.

Nam cum maximus ac vulgatissi-
mus superstitionis error circa il-
lum Ciliciæ dæmonem vanissimos ho-
mines occupasset, ac prope infiniti eum
tanquam servatorem ac medicum ad-
mirarentur; quippe qui nunc in templo
dormientibus appareret, nunc morbos
aggravantium curaret (erat tamen ille re-
vera seductor animarum, utpote qui ho-
mines decipi faciles, à vero Servatore
abductos ad falsum impietatis errorem
pertraheret) Imperator pro more atque
instituto suo: quippe qui zelatorem ac
verè Servatorem Deum sibi colendum
proposuerat, hoc etiam templum solo
equari præcepit. Nec mora, ad unum
Imperatoris iustum humi jacuit manu
militari subversum templum, quod no-
biles Philosophi tantopere suspexerant:
& una cum templo ille ipse qui intus
latitabat, non dæmon aut Deus, sed de-
ceptor quidam animarum, qui longissi-
mi temporis spatio homines in fraudem
induxerat. Sic igitur ille qui malis & ca-
lamitatibus alios liberaturum se cīse
spondebat, nullum ipse sibi remedium
reperit quo se se tueretur; non magis
quād cum fulmine percussū eum fuisse
fabulæ singunt. At non item fabulosa
fuerunt Imperatoris nostri facinora,
Deo in primis accepta: sed per manife-
stissimam ipsius Sevatoris vim atq; vir-
tutem, hoc templum una cum ceteris
radicibus eversum est, adeo ut pristinæ
infanias ne vestigium quidem ullum ibi-
dem remanserit.

C A P U T L V I I .

Quoniam gentiles damnatis simulacris Deum
agnoverunt.

DI taque quotquot antea superstitione
dæmonum cultui addicti fuerat, cum
errorem suum confutatum oculis suis
viderent, & omnium ubiq; templorum
ac simulacrorum valetatem intueren-
tur, ali ad salutarem Christi doctrinam
se conferebant: alii licet idem facere
nollent, majorum tamen cærimonias,
utpote vanas atque inanes condemnaba-
bant: & quos antea pro Diis habuissent,
deridebant. Quidni verò ita sentirent,
cum sub externa simulacrorum specie
tantam intus latente spurcitem cer-
nerent. Nam aut cadaverum ossa, aut
aridæ calvariae suberant, impostorum
Ttt

fraude subreptæ: aut sordidi panni turpi immunditia referti, aut denique feni ac stipulae cervus. Quæ cùm in penetralibus simulacrorum animâ carentium congesta aspicerent, & suam & parentum suorum summam dementiam incusabant: maximè cùm animadverterent, in suis illis adytis, atque in ipsis simulacris nullum esse intus habitantem; non dæmonem oracula fundentem; non Deum prædicentem futura, quemadmodum sibi antea persuaserant: immo ne obscurum quidem ac tenebrosum spectrum. Atque indecircò quodvis vel obleurissimum antrum & abditissimi quique recessus, iis qui ab Imperatore missi erant facile patuerunt: adtya quinetiam & inaccessa prius loca, ipsaque templorum penetralia, militum vestigijs terebantur. Ex quo deprehenta & cunctorum oculis exposita est cæcitas mentis, quæ Gentiles omnes jampridè involutos tenebat.

C A P U T L V I I I .

Quonodo apud Heliopolim destructio Veneris fano, primus Ecclesiam construxit.

ATque hæc inter præclara Imperatoris facinora meritò recensantur; sicut & illa quæ singillatim in variis provinciis constituit. Cujusmodi illud est quod in urbe Phœnices Heliopoli ab eo gestum vidimus. quæ in urbe gentiles quidem qui obsecènam libidinem Deæ Veneris vocabulo afficiunt; uxoriis ac filiabus suis stupri impunè admittendi licentiam concederant. Nunc vero nova lex ab Imperatore directa est, plena modestia; quæ cævetur ne quicquam eorum quæ prius in more posita erant, in posterum præsumatur. Atque his rursus scriptas misit institutiones; ut poterit hanc præcipue ob causam à Deo destinatus, ut universos mortales temperantia præceptis imbueret. Quocirca ne ad hos quidem concionari per literas dignatus est; exhortans ut ad cognitionem dei celeriter accederent. Statimque facta dictis consentanea ibidem adjecta, constructa eo etiam in loco Christiani cultus ingenti Basilicæ. Adeò ut quod ab ultima usque hominum memoria nullibi fuerat auditum, tunc primum opere ipso completum sit, & civitas hominum superstitione dæmonum cultui addictorum, Ecclesiam Dei & Presbyteros ac diaconos habere meruerit, & Episcopus summo omnium Deo consecratus, ejus loci ho-

τονισματικά. ἦ ρυπῶντα βάσιν θεληματικά.
χρεῖς εὐπλεα. ἥ χόρτις καὶ καλάμις φορτικά.
ἀδητῶν ἀψύχων ὄντος σεσωρθμεια. περιβόλιοι, ἀντοῖς τε κήποις ἀντῶν πατέσαντα
λίγοις λογισμοῖς ἀφεστάλου κατεμεμισθοῦ
οτε μάλις ἐκενόν. οἰς οὐδεὶς ἀστα τοποῖος
δύτοις ἀντῶν μυχοῖς, οὐδὲ ἐν αὐτοῖς οὐδὲ
μαστοῖς ἔνοικος, οὐδὲ αἴμαν. οὐ γενηματος;
Θεὸς γε μάντις, οἰδα δὴ τὸ πεῖν τοσαμάνια.
αἰλλα γε δὲ ἀμυδρόν τι ή σκιώδες φαταρια.
διὸ δὴ περιχειρεως τοῖς ἐκ βασιλεῶν πολε-
B πεμφεῖσι, πᾶν σκολεων ἀγρον ς πάς δημο-
ρῆς μυχος, βατός πν. δέσαται τε καθη-
ιερῶν τε τὰ ἐνδοτάτω, τελιμανικοῖς κατα-
τέοτε βημασιν ὡς ἐναργῆτοις πάσιν το-
δε καταφωρῃ γεγονέναι τινὶ οὐδὲ αὐτοῖς
μακροτῶν ἐλλήνων ἀπάντων κατηκριτο-
σαν διανοίας πηγεστιν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ NH.

Οπως ἐν Ηλιοπόλει πλειστοῖς πόροις τοῖς καθιδικοῖς, φο-
ρέμενοι προτετοκτονοῦσι.

KΑΙΓΑΙΑ Δ' ἐν τοῖς τοῖς βασιλεῖσιν
καὶ τὰ μερικῶς κατ' ἑκαστον ἐνθαπε-
διαταχθέντας οἷον ἐπὶ τῆς Φοινικοῦ Ηλιο-
πόλεως. εφ' ἣς οἱ μεγάλην ἀκολούθον καὶ τὸ
μῆρτες περιερήματι, γαμεταῖς καὶ γυγα-
στον ἀναίδην ἐπιτορνευεν σπειχαρεσ. πα-
νόμῳ. ἐφοίτα νε. τε καὶ σύ Φειν πάζε-
σιλέως, μηδὲν τῶν πάλαι σωθεῖν τοῖς
διαγορεύων καὶ τέτοις ἢ πάλαι ἐγένετο
παρέθετο διδασκαλίας, ὡς δὲν ἐπ' αὐτῷ τοῦ
περισ τε Θεῶς περιγγέμενως (λοτσών
ἐφ' οὐ πάντας αἰθρώπως νόμοις Κισσετο-
νις παιδεύειν. διὸ σὺν ἀπῆταις, καὶ τέτοιος
οἰκεῖς περιβολεῖν γράμματος, περι-
πέτε απεύθεν. Επὶ τὴν τε κεραίην. γῆρα-
κανταβε δὲ τοις ἔργα ἐπῆγε τοῖς λόγοις
δελφα, οἷον ἐντίθεον σκυλοῖς τε μη-
σον καὶ θάλατοις καταλαμψί. οὐτι
μητροτε παντός πειραιῶν οἷον γνωστοῖς
τοῦ τέτοιο πεσσῶν ἔργον τυχεῖν. καὶ τοῦ
δεισιδαιμόνων πόλις, ἐκκλησίας θεο-
πρεσεύτερων τε καὶ διακόνων ιεροῦ. τοῦ
Ἐπιπλάτων Θεῶς ιερωμένον Επιπλά-